

Motion till riksdagen 2009/10:K403

av **Johan Pehrson (fp)**

Mer radio i Örebro län

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om mångfald när det gäller kommersiell radio i Örebro.

Motivering

Radio är ett viktigt massmedium och kan vara till stor glädje för medborgarna. Därför är det viktigt att det också utanför storstäderna skapas möjlighet för fler aktörer än ett par. I Örebro är det numera en aktör, SBS Radio, som innehar de två sändningstillstånd som finns. Mångfalden har upphört och istället ser vi en form av kommersiellt monopol.

I november 2008 presenterades i betänkandet Kommersiell radio – nya sändningsmöjligheter (SOU 2008:96) ett flertal ändringsförslag av bestämmelserna om lokalradio. Enligt betänkandet föreslås tillstånden därefter att gälla i sex år. Utredningen har även föreslagit att Radio- och tv-verket ska få fördela tillstånd för digital ljudradio, vilket skulle öka antalet tillstånd väsentligt.

I avvaktan på en ny lagstiftning har en tillfällig lag trätt i kraft – lagen (2008:418) med tillfälliga bestämmelser om tillstånd att sända lokalradio som gäller perioden den 1 juli 2008–31 december 2009. Lagen innebär i korthet att reglerna för samtliga tillstånd (89 stycken) är oförändrade fram till utgången av 2009. Den tillfälliga lagen ger även möjlighet till en andra tillståndperiod om högst ett år från utgången av år 2009.

Radio- och tv-verket är den myndighet som ansvarar för tillstånd för att sända lokalradio, närradio och för tillfälliga sändningar. Tillstånd att sända kommersiell radio får enligt radio- och tv-lagen (5 kap. 4 §) lämnas till såväl fysiska som juridiska personer. Före 1996 kunde ingen ha mer än ett tillstånd att sända kommersiell radio. Genom radio- och tv-lagen, vilken tillkom år 1996, blev det dock möjligt för en och samma tillståndshavare att ha tillstånd

Fel! Okänt namn på

att sända radio i flera olika sändningsområden. Inom ett och samma sändningsområde får dock ingen ha mer än ett tillstånd, såvida det inte finns särskilda skäl. I många av sändningsområdena är det så att man har agerat med bulvaner när det gäller att söka tillstånd, och detta har gjort att det i själva verket är en större aktör som äger rätten till flera frekvenser i samma område.

Den kommersiella radions aktörer

Det finns för närvarande 89 tillstånd att sända kommersiell radio. De enskilda tillståndshavarna, dvs. de aktörer som formellt bedriver sändningarna, är så gott som uteslutande någon form av bolag – aktiebolag, handelsbolag eller kommanditbolag. Det förekommer också att ett sändningstillstånd innehas av en privatperson, men det är ovanligt.

Varje tillståndshavarbolag ägs i regel av andra bolag inom den kommersiella radiosfären, av privatpersoner eller av tidningar. Tre större ägargrupperingar kan urskiljas: MTG Radio, SBS Radio och NRJ. Dessa nätverk kontrollerar tillsammans 70 av de 89 tillstånden. Övriga tillstånd – 19 stycken – kontrolleras av andra rättssubjekt.

Produktionen av program inom den kommersiella radion sker i mycket stor utsträckning centralt. Framför allt sker den gemensamma produktionen inom ramen för de s.k. programnätverken, där de två största är RIX FM (som ingår i MTG-nätverket) och Mix Megapol (som ingår i SBS-nätverket).

Tillstånd att sända lokalradio utfärdas av Radio- och tv-verket enligt radio- och tv-lagen. De tekniska förutsättningarna för tillstånd såsom frekvens, effekt, sändarplacering m.m. meddelas av Post- och telestyrelsen (PTS). PTS bestämmer också vilka frekvenser olika radiotjänster får använda i Sverige.

Kommersiell radio i Örebro

Som tidigare nämnts finns tre stora lokalradionätverk i Sverige (MTG Radio, SBS Radio och NRJ). Dessa aktörer antingen äger eller har ingått avtal med flertalet andra tillståndshavare om att sända ett visst format, t.ex. Mix Megapol eller (MTG Radio) RIX FM. Vad gäller Örebro har en tillståndshavare tidigare haft avtal med MTG Radio om att sända ut formatet RIX FM men har vid årsskiftet istället valt att inleda samarbete med SBS Radio. Det finns idag således två kommersiella radiokanaler i Örebro. De två stationerna har en bra mix då det gäller musik, Mix Megapol som ligger mitt i den s.k. formatkartan och Rockklassiker som vänder sig mer till den manliga delen av lyssnare. Omfattningen av konkurrensen och mångfald gällande försäljning kan dock diskuteras eftersom båda stationerna tillhör SBS radio.

De olika sändningsområdenas omfattning och antalet tillstånd har tidigare varit beroende av bl.a. befolkningsunderlag och tillgången till frekvenser. Det finns med andra ord inget regelverk som gäller särskilt för vissa län. Enligt uppgift från Radio- och tv-verket kommer myndigheten i samband med den nya lagstiftningen se över indelningen i sändningsområden samt var det kan

Fel! Okänt namn på

finnas lediga tillstånd att söka. Det har också alltid funnits fler aktörer som vill ha tillstånd än det befintliga antalet tillstånd. Detta gäller framförallt i storstadsområdena.

Närradion

Folkpartiet liberalerna har varit pådrivande för mångfald i eteren under många år. Den första kampen för mångfald handlade om att tillåta mångfald i form av s.k. närradio. Detta handlar om lokala radiosändningar för ideella föreningar och tillstånden gäller endast för en kommun. Tillstånd att sända närradio beviljas följande juridiska personer:

- ? ideella föreningar som har anknytning till sändningsområdet
- ? församlingar och kyrkliga samfälligheter inom Svenska kyrkan
- ? obligatoriska sammanslutningar av studerande vid universitet och högskolor
- ? närradioföreningar, dvs. sammanslutningar av flera tillståndshavare i ett sändningsområde för gemensamma närradioändamål.

Sändningsområdet för närradiosändningar omfattar högst en kommun och endast en frekvens får användas för närradioprogram i kommunen. Radio- och tv-verket kan dock besluta om större sändningsområde om det finns synnerliga skäl för detta. Om det finns särskilda skäl kan verket även besluta att det får sändas mer än ett närradioprogram i kommunen.

Ett tillstånd att sända närradio gäller i tre år. Därefter krävs förnyad ansökan om sändningstillstånd hos Radio- och tv-verket. Idag finns inga lediga radiotillstånd. Det finns idag 24 närradiotillstånd i Örebro. Värt att notera är att i vissa fall sänds i praktiken ”kommersiell” radio via närradiofrekvensen; dessa ”piratstationer” följer sällan de regler som gäller för kommersiell radio. Dock verkar de få agera ganska så ostört och utan granskning av myndigheter. Exempel på detta finns också i Örebro.

Behov av nya regler

För att skapa en mångfald när det gäller kommersiell radio bör regeringen möjliggöra för ett ökat utbud av frekvenser samt att priset för dessa tillstånd sätts på ett sådant sätt att fler radiostationer än två kan bli tillgängliga för medborgarna i Örebro.

Stockholm den 6 oktober 2009

Johan Pehrson (fp)